

Pescatourisme 83

*FLAG: Groupe Varois
Le Var, Franța*

Privire de ansamblu asupra proiectului

Acest proiect transferă și adaptează experiența în domeniul pescuitului turistic dobândită în Italia la contextul județului Var, din Franța. Acesta nu numai că a creat o activitate turistică specifică care este în conformitate cu tipul de pescuit în zonă, ci, de asemenea, a implicat actorii adecvați pentru a încuraja evoluția legislativă necesară pentru a facilita această activitate în jurul coastei franceze.

Context și provocări cheie

Atractiva linie de coastă mediteraneană din Var se caracterizează prin resurse de mediu excepționale, incluzând o serie de zone de conservare, parcuri naturale și zone de pescuit restricționate. Este o zonă dinamică și în creștere, care este din ce în ce mai populară, pentru turism și include o serie de zone urbane foarte dense, cum ar fi Toulon și St Tropez. Populația din zonă a crescut de la 628 025 la peste 1 milion de locuitori în ultimii 30 de ani, iar spațiul marin exprimă o cerere mare pentru o serie de activități diferite: navigație, scufundări, pescuit subacvatic, precum și pescuit artizanal de mici dimensiuni, care, deși există de sute de ani, trebuie să-și redescopere locul ca să poată supraviețui.

90% din flota din regiune (Provence-Alpes Côte d'Azur, „PACA”) este alcătuită din bărci de pescuit de mici dimensiuni, de sub 10 metri. Concurența reprezentată de alte sectoare, împreună cu declinul general al sectorului pescuitului și marginalizarea sa față de restul comunității locale au însemnat că sectorul trebuie să-și ia un nou angajament față de publicul larg. Există, de asemenea, un număr mare de potențiali clienți pentru activitățile de pescuit turistic.

Pescatourisme 83 își propune să ofere pescarilor locali un mod de diversificare a veniturilor lor, fără a spori efortul de pescuit, luându-și în același timp un angajament față de publicul larg într-un mod care ridică gradul de conștientizare față de tradiția și patrimoniul pe care le reprezintă pescuitul și problemele cu care se confruntă sectorul. Cu toate acestea, dezvoltarea pescuitului turistic în Var s-a confruntat cu o serie de provocări:

Pe lângă împotrivirea pescarilor de a se implica în activități noi precum pescuitul turistic, două obstacole tehnice au împiedicat, de asemenea, dezvoltarea activităților de pescuit turistic: a) nu exista niciun cadru juridic specific pentru pescuitul turistic și b) Franța aplică un regim de impozitare specific pentru pescari, dar nu era clar dacă vor

fi eligibili în cadrul aceluiași regim de impozitare dacă desfășoară activități turistice. Povara administrativă suplimentară rezultată din urmarea a două sisteme de impozitare diferite a fost un factor de descurajare suplimentar pentru pescari de a întreprinde activități de pescuit turistic.

Astfel de probleme tehnice, ca să nu mai vorbim de costurile adaptărilor necesare pentru a face bărcile de pescuit potrivite pentru turism și comunicarea și marketingul necesare pentru a crea o ofertă turistică de succes au fost obstacole serioase în calea desfășurării de pescuit turistic în Franța.

Populația din Var: 1 001 408 locuitori	Aria suprafeței/km²: 5 973
Densitatea populației/locuitori/km²: 168	Pescari din Var: 227 (pe 216 bărci)

Obiectivele proiectului

Obiectivul *Pescatourisme 83* era să pună în aplicare un proiect-pilot de-a lungul coastei Var, în scopul de a stabili condițiile necesare pentru a pune pescuitul turistic în practică în zonă. Odată ce condițiile sunt stabilite, scopul este de a desfășura pescuit turistic în Var și de a extinde practica de-a lungul coastei mediterane franceze și, posibil, dincolo de ea.

În special, acesta vizează:

- › să demonstreze pescarilor valoarea participării la activitățile de pescuit turistic
- › să demonstreze factorilor de decizie importanța facilitării pescuitului turistic
- › să stabilească normele de siguranță pentru a lua pasageri la bord
- › să efectueze adaptările necesare pe bărcile participante
- › să dezvolte o ofertă de pescuit turistic care să fie compatibilă cu tipul de pescuit din zonă și să garanteze respectarea mediului marin
- › să testeze activitățile de pescuit turistic.

Descrierea proiectului

Pescuitul turistic este înțeles ca implicând pescari profesioniști care primesc un anumit număr de turiști pe bărcile lor într-o activitate de turism, de agrement pentru a descoperi lumea pescuitului și a mării. În contextul Varului, practica a fost adaptată la tipul de bărci de pescuit (7-10 metri și, adesea, cu un echipaj format dintr-un singur membru) și constă într-o dimineață (3-4 ore) de pescuit turistic, cu plecare înainte de zori pentru a trage plasele întinse cu o zi înainte și pentru a observa și învăța tehnicile de pescuit artizanal din zonă.

Acest proiect include:

1. Un studiu de viabilitate pentru punerea în aplicare a activităților de pescuit turistic în Var, care definește normele de siguranță care trebuie respectate, adaptările la care bărcile de pescuit ar trebui să fie supuse, nevoile de formare în turism, precum și impactul posibil.
2. Stabilirea modului în care aceste activități ar funcționa în practică: rolul pescarilor individuali și cel al organizațiilor implicate, inclusiv birourile de turism; campanie de comunicare.
3. Definirea unor activități complementare posibile (de exemplu de cazare turistică, vânzarea de produse locale etc.)

Este un proiect de trei ani, care a început în ianuarie 2009 și care va continua până în decembrie 2011, încuzând trei faze principale:

Faza pregătitoare: ianuarie – iunie 2009 (6 luni)

- › Stabilirea tuturor cerințelor pentru a pune pescuitul turistic în practică (norme de siguranță, caracteristicile bărcilor, formare pentru pescari)
- › Definirea tipului de pescuit turistic care urmează să fie efectuat de către pescari, pe baza tipurilor de bărci și de pescuit din zonă
- › Organizarea ofertei turistice
- › Dezvoltarea materialelor de marketing
- › Conferința de presă pentru mass-media locală și regională (presă și TV)

Faza pilot: iunie 2009 – iunie 2010 (1 an)

- › Aducerea bărcilor la nivelul standardelor de siguranță pentru transportul turiștilor
- › Campanie în presa regională cu privire la activitatea pilot
- › Teste de pescuit turistic între iunie și septembrie 2009 (5 bărci)
- › Analiza rezultatelor

Faza extinsă: iunie 2010-decembrie 2011 (18 luni)

- › Rundă extinsă de teste (oferta cvasi-finală) în perioada iunie-octombrie 2010
- › Dezvoltarea unui sistem de certificare pentru pescuitul turistic
- › Identificarea unor activități complementare
- › Teste finale începând cu iunie 2011 pentru a valida sistemul de certificare

Principalii actori implicați

Marco Polo Echanger Autrement, o asociație non-profit specializată în dezvoltarea locală durabilă, este forța motrice din spatele acestui proiect. Cu toate acestea, Marco Polo a mobilizat punerea în acțiune a unui parteneriat larg, organizat în jurul a 3 misiuni principale:

În primul rând, există „comitetul director”, care conduce proiectul, planificând activitățile, supraveghind luarea deciziilor și rezolvând probleme. Comitetul include:

- › Directorul Afacerilor Maritime al județului (*département*) Var
- › Ofițerul de proiecte de la departamentul maritim din regiune (PACA)
- › Ofițerul de proiecte de la Serviciul Agricultură, mediu marin și păduri al Consiliului județului (*département*) Var
- › Ofițerul de proiecte de la departamentul economic al „*Communauté d'agglomération*” (organism intermunicipal) din Toulon – Provence – Méditerranée
- › Președintele Marco Polo Echanger Autrement
- › Președintele Comisiei pentru pescuitul local și acvacultură din Var
- › Un reprezentant din partea Serviciului pentru mediu din St Raphaël
- › Un reprezentant din partea Departamentului pentru turism din Var
- › Coordonatorul de proiect

În al doilea rând, a fost implicat un parteneriat mai larg de organisme publice și private, incluzând organizații de pescuit, birouri de turism, organizații de cercetare marină (IFREMER), organizații de mediu (WWF) și departamente regionale și județene responsabile cu afacerile maritime, pentru a promova și difuza informații cu privire la proiect în cadrul instituțiilor lor, pe lângă generarea în continuare a reflecției în toate cele 4 axe principale ale proiectului: pescuit, turism, mediu și guvernanță locală.

În al treilea rând, trei grupuri de lucru tehnice privind următoarele teme au fost create de-a lungul proiectului și coordonate de către coordonatorul proiectului Marco Polo:

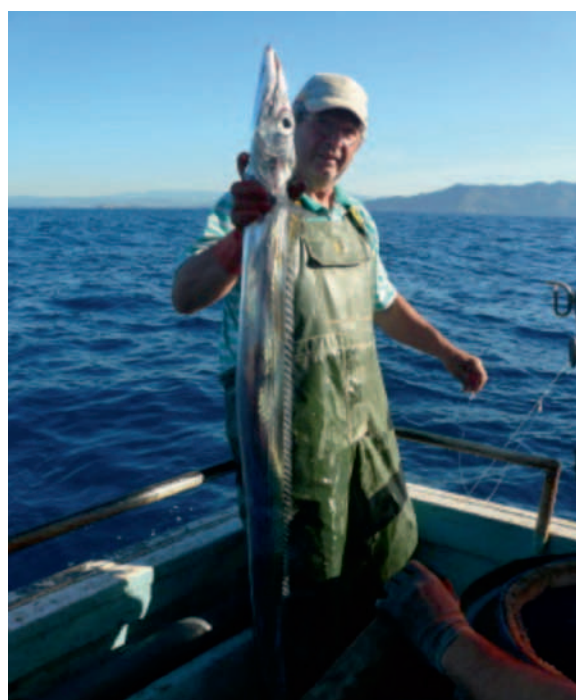
- › **Siguranță:** Direcția județeană pentru teritorii și mare și Unitatea de coastă pentru afaceri maritime au lucrat cu pescarii la identificarea cerințelor de siguranță și elaborarea procedurilor de siguranță pentru pescuitul turistic.
- › **Pescuit și turismul:** Oficiul pentru turism și pescarii au dezvoltat tipul de activitate de pescuit turistic care urma să fie oferit
- › **Comunicare:** Oficiul pentru turism, membrii comitetului director și pescarii candidați la desfășurarea de activități de pescuit turistic au organizat campania de marketing și comunicare.

Rezultatele proiectului

Este încă prea devreme pentru a stabili impactul Pescatourisme 83. Impacturile așteptate ale proiectului sunt bazate pe cele identificate în Italia, unde pescuitul turistic a demonstrat faptul că (spre deosebire de o zi normală de pescuit, care aduce un profit de aproximativ 350 EUR unei echipe de 2 pescari care lucrează 13 ore și prind 25 kg de pește la un preț mediu de 20 EUR/kg) o zi de pescuit turistic aduce un profit de 360 EUR pentru același echipaj care lucrează doar 11 ore pentru 10 turiști care au plătit 40 EUR fiecare. S-ar prinde în medie 2-5 kg de pește, reducând astfel presiunea asupra resurselor.

Ca atare, impacturile așteptate ale Pescatourisme 83 sunt:

- › **Economice** – în ceea ce privește asigurarea unui venit suplimentar pentru pescari, ceea ce contribuie la reducerea presiunii care rezultă din cotele de pescuit reduse. Mai mult decât atât, lucrul implicat într-o zi de pescuit turistic este mai puțin dificil decât o zi tipică a unui pescar.
- › **Sociale** – prin atragerea atenției unui public nou față de pescuit, este generat un sprijin public prin creșterea gradului de conștientizare a activității și dificultăților cu care se confruntă pescarii la scară mică (caracterul imprevizibil al capturii lor și concurența la scară largă, pescuitul industrial, precum și navigația de agrement). Mai mult decât atât, această conștientizare poate încuraja publicul să conceapă pescuitul ca o opțiune de locuri de muncă, ajutând la atragerea tinerilor în acest sector.
- › **Culturală** – prin valorificarea și promovarea patrimoniului și tradiției pe care pescuitul artizanal și istoria și tehnicile acestuia îl reprezintă în zonă
- › **De mediu** – prin punerea pescarului în centrul eforturilor de a conserva resursele piscicole

Rezultate concrete până în prezent includ:

Activitate juridică și în materie de siguranță:

- Crearea unui grup de lucru național privind pescuitul turistic în cadrul Departamentului pentru pescuit și acvacultură al ministerului – aceasta include activitățile privind legislația în materie de siguranță și fiscalitate pentru a facilita pescuitul turistic.
- Dispoziție juridică („note réglementaire”) creată în 2009 pentru testarea pescuitului turistic (în bărci cu un echipaj format din cel puțin 2 membri)
- Dispoziție juridică în 2010 care permite bărcilor cu un echipaj format dintr-un singur membru să ia parte la aceste activități-pilot și să ia turiști la bord
- Menținerea scutirilor de la plata taxelor pentru pescari pentru activitățile de pescuit turistic¹.
- Adoptarea unui proiect de cartă a pescuitului turistic național.
- Un film care să arate procedurile de siguranță pentru pescuitul turistic în Var.
- Un document de măsuri de siguranță preventive pe barcă în Var
- 11,5% din flota din Var a făcut cerere pentru a desfășura teste ale pescuitului turistic (25/216 bărci).

Activități de pescuit turistic:

- 2009: Prima rundă de teste ale pescuitului turistic (4 bărci cu un echipaj format din 2 membri)
- 2010: A doua rundă de teste-pilot (7 bărci cu un echipaj format dintr-un singur membru)
- Un total de 11 bărci echipate și aprobate pentru activități de pescuit turistic
- 323 de turiști cu experiență în pescuit turistic în Var (în medie, 2 pasageri pe săptămână, în funcție de vreme)
- Un venit suplimentar pentru pescari de 30-70% (în funcție de mărimea bărcii) pentru zilele de pescuit turistic.
- O schimbare radicală de atitudine a pescarilor și implicarea lor în discuțiile cu alți actori din teritoriu pe teme incluzând pescuitul, dar nu numai.
- O schimbare semnificativă în modul în care publicul percepe pescuitul.

Principalii beneficiari au fost pescarii cărora li s-a dat posibilitatea de a-și face vocea auzită în cadrul discuțiilor teritoriale pentru a-și diversifica pescuitul, dintre care 11 sunt în prezent stabiliți ca actori în domeniul pescuitului turistic. În plus față de înregistrarea unor venituri suplimentare în zilele în care desfășurau activități de pescuit turistic, aceștia au pus în aplicare cerințele de siguranță necesare și sunt bine plasați pentru a dezvolta activități suplimentare aferente (de exemplu, culinare sau de cazare). În plus, au beneficiat de eforturile de marketing ale agențiilor de turism locale și de campaniile de presă regionale și locale.

¹ Cu condiția ca veniturile anuale din pescuitul turistic să fie mai mici de 30 000 EUR și să reprezinte mai puțin de 50% din venitul lor

Depășirea obstacolelor: lecții-cheie

Cele două obstacole principale au fost: legislația restrictivă și rezistența din partea pescarilor.

În ceea ce privește legislația, pur și simplu nu exista niciun cadru juridic care să trateze luarea turiștilor pe bărcile de pescuit. Cheia pentru depășirea acestor bariere a fost a) găsirea unui administrator public local care să fie dispus să își asume un risc; b) demonstrarea interesului și necesității de a modifica reglementările relevante, cu alte cuvinte, dovedirea faptului că pescuitul turistic poate funcționa; și c) mobilizarea unui asemenea parteneriat larg care a schimbat dinamica puterii în convingerea legislatorilor de nevoia de schimbare. În lumina dovezilor prezentate de atât de multe sectoare diferite, legislatorii au fost puși în situația de a fi nevoiți să-și justifice menținerea *status quo*-ului.

Pescarii au respins inițial orice sugestie din afara sectorului privind schimbarea activității și, în special, au fost extrem de sensibili la orice menționare a chestiunilor de mediu sau de diversificare. Respectul și încrederea au trebuit să fie câștigate treptat, demonstrând o înțelegere profundă a pescuitului și teritoriului și a problemelor cu care se confruntă pescarii. Metoda incluzivă a Pescatourime 83 a fost vitală pentru convingerea pescarilor nu numai să participe la proiect, ci și să joace un rol activ în dezvoltarea sa. Având în vedere că a dezvoltat un adevărat simț al proprietății în rândul lor, pescarii care inițial declaraseră că nu vor desfășura activități de pescuit turistic fac acum acest lucru și, ceea ce este mai important, preiau acum conducerea în dezvoltarea în continuare a activităților.

Proiectul datorează o mare parte din succesul său metodei sale de lucru incluzive și conducerii sale de către o parte terță neutră (Marco Polo). Profesioniști din domeniul pescuitului, autorități publice, actori din domeniul mediului și agenții de turism au fost reunite de către Marco Polo pentru a căuta o soluție care să reducă capturile și să garanteze pescarilor un salariu decent, protejând în același timp mediul și aducând un plus de valoare patrimoniului zonei.

Pescarii au fost implicați în fiecare etapă a proiectului și au luat toate deciziile-cheie referitoare la înființarea activităților de pescuit turistic în zonă, de la tipul de activitate de oferit la tipul de vestă de salvare care ar trebui purtată de către turiști. Ca atare, s-a generat un adevărat simț al proprietății, și o relație constructivă între pescari și ceilalți actori (publici, de mediu și turistici) a înlocuit-o pe cea de neîncredere și dezinteres care a existat anterior.

Mai mult, implicarea actorilor, care ar putea ajuta la efectuarea modificărilor legislative necesare pentru a face pescuitul turistic posibil, a fost cheia succesului proiectului. Numai prin convingerea lor de a face modificări legislative a devenit legală luarea de turiști la bordul navelor de pescuit.

Perspective de viitor

Durabilitatea activităților individuale de pescuit turistic desfășurate de către pescarii participanți nu poate fi pusă sub semnul întrebării. Cu toate acestea, lucrările necesare pentru a asigura durabilitatea sistemului general de coordonare și o largă participare sunt încă în curs de desfășurare. Marco Polo va lucra la proiect până în decembrie 2011, cu scopul de a asigura că a creat un sistem durabil și autonom pentru facilitarea pescuitului turistic în Var. Până la sfârșitul proiectului de 3 ani, Pescatourisme 83 ar trebui să fie un proiect teritorial durabil condus de către comunitatea de pescuit.

Există două domenii principale de activitate în prezent:

1. Asigurarea durabilității modelului dezvoltat pentru activitățile de pescuit turistic în Var. În timp ce pescarii individuali își vor continua activitățile de pescuit turistic, în prezent se depun eforturi pentru a asigura faptul că sistemul participativ continuă dincolo de implicarea Marco Polo, astfel încât pescuitul turistic să continue să fie practicat într-un mod coordonat, care ia în considerare interesele diferitelor părți interesate (de pescuit, de mediu etc.) și garantează faptul că pescuitul turistic continuă să se bucure de vizibilitate în cadrul ofertei turistice a zonei. Aspecte cum ar fi atribuirea și asumarea de roluri (de coordonare, de integrare a preocupărilor legate de mediu în activitățile propuse, de marketing, de comunicare etc.) trebuie să fie finalizate. Trebuie acordată o atenție suplimentară și capacității asociațiilor de pescuit locale, Prud'homies, de a desfășura proiecte colective.
2. Extinderea pescuitului turistic la alte activități, complementare, cum ar fi sesiuni de degustare, cazare, interconectarea cu turismul agricol și dezvoltarea unor metode pentru a aduce un plus de valoare speciilor subexploatare. Marco Polo și pescarii înșiși depun eforturi pentru a extinde și dezvolta activitățile de pescuit turistic.

În cele din urmă, este în curs de desfășurare și o activitate legislativă, dar proiectul a reușit să genereze impulsul necesar pentru a iniția procesul efectuării modificărilor necesare. Procesul a fost preluat acum de către actorii relevanți de la nivel național. Marco Polo prevede totuși o serie de reuniuni tehnice cu alte FLAG-uri franceze care doresc să dezvolte pescuitul turistic în zona lor.

Transferabilitate

Pescuitul turistic este printre primele idei care au apărut atunci când se căutau oportunități pentru pescari pentru a-și diversifica activitățile, iar metodologia Pescatourisme 83 are un potențial puternic de a fi transferată la alte domenii. Și totuși, trebuie menționat că aceasta este, de asemenea, o practică cu un potențial finit de compensare a multora dintre dificultățile din sectorul pescuitului și nu este neapărat adecvată pentru toate domeniile. Pentru un transfer reușit către alte zone, promotorul proiectului insistă asupra importanței următoarelor:

- › definirea clară a contextului și nevoilor zonei și a publicului-țintă
- › găsirea partenerilor adecvați pentru a aborda aceste nevoi – și participarea reală a acestor parteneri
- › dezvoltarea unei metodologii care să fie adaptate la nevoile și obiectivele stabilite

Pescatourisme 83 a atras deja interesul altor patru FLAG-uri franceze, care au început să lucreze la crearea unor programe similare în zonele lor. O rundă de studii a avut deja loc în Golful Arcachon, în timp ce următoarele FLAG-uri studiază în prezent viabilitatea desfășurării activităților de pescuit turistic: Marennes Oléron, Etang de Thau și Côte Basque.

Costuri și finanțare

Costul total al proiectului de trei ani a fost de 277 590 EUR. Acesta a fost defalcat după cum urmează:

71% salariile personalului și contribuțiile la asigurările sociale

15% servicii precum marketingul și activitățile de tipărire

8% cheltuieli de călătorie

6% vizita de studiu

În plus, regiunea a finanțat costurile reale cu privire la respectarea de către bărci a tuturor standardelor de siguranță (veste de salvare, radiouri etc. pentru 11 bărci și creșterea înălțimii barierelor de siguranță la 5 bărci). Acest lucru a costat aproximativ 5 000 EUR.

În ceea ce privește finanțarea, costul total de 277 590 EUR a fost acoperit din:

- › Axa 4 a FEP (UE și național): 31,9% (86 140 EUR)
- › Fonduri regionale (Provence-Alpes Côte d'Azur): 52,4%
- › Județul Var: 10,5%
- › «Communauté d'agglomération» Toulon – Provence – Méditerranée: 5,2%

Informații despre proiect

Titlu: Pescatourisme 83

Durată: ianuarie 2009 – decembrie 2011 (3 ani)

Data studiului de caz: martie 2011

Promotorul proiectului

Marco Polo Echanger Autrement

Remi Bellia, coordonator de proiect

Tel: +33 (0) 6 62 42 28 86

contact@marcopolo.asso.fr

www.marcopolo.asso.fr/

Detalii despre FLAG

Groupe Varois

Claire Lemoine, gestionar FLAG

groupefepvarois@gmail.com

Tel: +33 (0) 4 96 11 69 42

[Fișă tehnică FLAG](#)

Editor: Comisia Europeană, Direcția Generală Afaceri Maritime și Pescuit, Directorul general.

Clauză de neresponsabilitate: Direcția Generală Afaceri Maritime și Pescuit este responsabilă pentru elaborarea generală a acestui document, dar nu este responsabilă pentru conținutul ei și nici nu garantează acuratețea datelor.